

Vlaams
Parlement

stuk **1825** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 3 december 2012 (2012-2013)

Gedachtewisseling

over de studie van de KU Leuven
over inteelt en genetische diversiteit
van 23 populaties van honden in België
op basis van afstammingsgegevens
van de Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus (KMSH)

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door de heer Jurgen Vanlerberghe

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heren Karlos Callens, Marc Vanden Bussche;
mevrouw Els Robeyns, de heer Jurgen Vanlerberghe;
de heer Mark Demesmaecker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
mevrouw Lydia Peeters, de heer Bart Tommelein;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Hermes Sanctorum.

INHOUD

1. Uiteenzetting door de heer Steven Janssens, afdeling Gentechnologie KU Leuven	4
2. Uiteenzetting door mevrouw Leen Versmissen, afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling	6
3. Bespreking	7
3.1. Interventies van de leden	7
3.2. Antwoorden	8

Op 24 oktober 2012 besprak de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid de studie van de KU Leuven 'Inteelt en genetische diversiteit van 23 populaties van honden in België op basis van afstammingsgegevens van de Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus', met dr. Steven Janssens van de afdeling Gentechnologie van de KU Leuven, en mevrouw Leen Versmissen van de afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij.

1. Uiteenzetting door de heer Steven Janssens, afdeling Gentechnologie KU Leuven

De heer *Steven Janssens* schetst dat de studie is gebaseerd op het onderzoek van stambomen van populaties van honden die bij de KMSH geregistreerd zijn. Enkel die stamboeken zijn geraadpleegd. Er was een onderzoek in 2011 van een beperkt aantal Belgische rassen. In 2012 is de studie uitgebreid met meer rassen en iets diepere pedigrees, waarvoor een subsidie van zes mensmaanden ter beschikking was.

De spreker stelt dat het woord populatie werd gebruikt, omdat de term ras wetenschappelijk moeilijk te verdedigen is. Fokkers die zich verenigen, definiëren wat er tot een ras behoort. Wetenschappelijk spreekt men liever van een populatie als een groep van dieren die genetisch als een geheel kan worden beschouwd en die zich onderling kan voortplanten.

Het vertrekpunt is het erfelijk materiaal en varianten die kunnen voorkomen op plaatsen in het erfelijk materiaal. Chromosomen van een hond komen voor in paren. Van elk gen dat codeert voor een bepaald eiwit of een bepaalde eigenschap kan men twee varianten hebben. Dat noemt men allelen. Die varianten van genetisch materiaal worden vertaald in genetische diversiteit. Hoe meer varianten voorkomen in een populatie van een gen, hoe meer diversiteit. Diversiteit is belangrijk omdat een dier dat varianten heeft van een gen, die ook doorgeeft aan zijn nakomelingen, waardoor een deel ervan beter gewapend kan zijn als de omstandigheden wijzigen. Het is wat men in biologie 'fitness' noemt, de mogelijkheid om zich succesvol voort te planten.

De inteeltgraad wordt met een percentage weergegeven. Het is een kans dat op een bepaalde plaats voor een bepaald gen varianten voorkomen die identiek zijn. Men krijgt een dier dat voor dat gen fokzuiver is. Dat heeft te maken met het paren van ouderdieren die met elkaar verwant zijn, dieren die bij hun voorouders gemeenschappelijke dieren tellen. Een voorbeeld van inteeltgraad: als een reu gepaard wordt met een eigen dochter, is de gemiddelde inteeltgraad in de pups 25 percent. Vader en dochter hebben 50 percent gemeenschappelijk erfelijk materiaal. Elk zoogdier erft 50 percent van het genetisch materiaal van de vader en 50 percent van de moeder. Verwantschap tussen vader en dochter is 50 percent, de helft daarvan is de inteeltgraad van de nakomelingen.

Inteelt heeft ook een gewenst effect, stelt de heer Janssens. Het ligt aan de basis van het ontstaan van rassen. Men heeft bepaalde eigenschappen fokzuiver gemaakt. Een gevolg is dat men niet alleen gunstige eigenschappen is gaan fixeren, maar onbewust ook de niet-gewenste eigenschappen. De kans dat bepaalde gebreken tot uiting komen, neemt toe.

Als men voor alle dieren van een populatie de inteelt berekent en nagaat of de inteelt gemiddeld toeneemt van de ene generatie naar de volgende, dan spreekt men van de inteelttoename. Deze inteelttoename geeft een beeld van de vermindering van de genetische diversiteit. Een maat daarvoor is de effectieve populatiegrootte. Het verschil met de werkelijke populatiegrootte is dat de effectieve populatiegrootte dikwijls veel lager is en het aantal dieren weergeeft dat eenzelfde genetische variatie vertoont in ideale omstandigheden, met name het random kweken van dieren. Bij melkvee spreekt men over honderdduizenden koeien, maar de effectieve populatiegrootte situeert zich in de buurt van 50. De genetische variatie van het melkvee is te vergelijken met een random ideale populatie

van 50 dieren. Een effectieve populatiegrootte van 100 is wat men noemt een veilige grens. Populaties die daarboven zitten, kunnen zich op lange termijn handhaven. 50 is een minimumgrens om niet in de gevarenczone terecht te komen. De inteelttoename is belangrijker dan de absolute inteeltgraad op zich, stelt de heer Janssens.

De genetische diversiteit daalt door de praktijken van de fokkerijen zelf, maar er zijn ook ongewilde oorzaken. De populariteit van een ras kan afnemen, het aantal fokkers vermindert, en dat heeft gevolgen voor de genetische diversiteit. Er zijn ook bewuste strategieën om inteelt te gebruiken die leiden tot een vermindering van de diversiteit.

De studie zelf gaat over 23 rassen. Er werden enkel KMSH-gegevens gebruikt. Het zijn de gegevens van pups plus drie generaties voorouders. Het gaat over een bestand van bijna driehonderdduizend dieren. Van die dieren werden de verschillende criteria berekend die iets zeggen over de genetische diversiteit.

Ondertussen worden de resultaten geverifieerd op basis van de DNA-stalen (desoxyribonucleic acid) die routinematig worden verzameld voor afstammingscontrole. Er worden moleculaire merkers gebruikt die rechtstreeks in het DNA gaan kijken welke varianten er voorkomen. Die informatie kan men relateren aan fokzuiverheid of -onzuiverheid.

De heer Janssens stelt voor de 23 rassen vast dat de inteeltgraad varieert van heel laag (1 percent) tot vrij hoog (29,7 percent), als men die dieren in beschouwing neemt die de laatste tien jaar geboren zijn. Als men alle dieren in het gemiddelde opneemt, dan zakt de inteeltgraad tot bijna onbestaande voor sommige rassen, tot nog altijd 27,4 percent voor andere rassen.

In vergelijking met de landbouwhuisdieren stelt de spreker vast dat het aantal gekende generaties niet heel hoog is. Dit kan leiden tot een onderschatting van de inteeltgraad en diversiteit.

Uit de studie blijkt dat er maar vier rassen zijn die boven de drempel van 100 uitkomen en waar er geen probleem is qua genetische diversiteit. Een achttal rassen situeert zich tussen de 50 en 100. Een derde groep zit onder de vijftig. Er is een verband tussen de werkelijke populatiegrootte en de effectieve. Het gaat enkel over de geregistreerde honden, stipt de spreker aan. De situatie in andere stamboeken en dieren die niet stamboekingeschreven zijn, is niet gekend.

Er zijn meer dan vijfhonderd erfelijke gebreken gekend. Minder dan de helft van die gebreken is toe te schrijven aan veranderingen in een welbepaald gen. Er zijn dus veel gebreken die gekoppeld zijn aan meerdere erfelijke factoren en die ook onderhevig zijn aan omgevingseffecten.

Een groot probleem om erfelijke gebreken in kaart te brengen, is dat er vrijwel geen systematische datacollectie gebeurt. Voor gebreken die te wijten zijn aan meerdere erfelijke factoren zou men fokwaardeschattingen moeten gebruiken om de fokkerijen te helpen, maar dit staat nog niet op punt, merkt de spreker op.

De uitgangspunten voor verdere actie zijn de wetenschap dat: de genetische diversiteit sterk diversifieert tussen rassen; fokkers graag autonoom beslissen over wat ze doen; er een lacune is aan informatie over erfelijke aandoeningen en klinische onderzoeken, en genetische testen sterk variëren qua beschikbaarheid. Het is volgens de heer Janssens nodig om te werken aan een sturing van de fokkerij die zeer rasspecifiek is. Sommige rassen hoeven weinig bijsturing, voor andere zal er een zeer verregaande ondersteuning nodig zijn.

Een strenge selectie van bepaalde kenmerken van bepaalde rassen zal een pervers effect hebben. Daardoor wordt de genetische basis enorm verengd en op termijn worden nog meer gebreken en problemen veroorzaakt dan diegene die men oplost. Er moet een afweging gebeuren tussen selectie tegen erfelijke aandoeningen en het behoud van diversiteit. De onderzoekers denken aan een reu-adviesprogramma dat voor een bepaalde teef de geschikte kandidaten kan oplijsten voor de fokkerij. De geschiktheid hangt dan af van de verwantschap tussen de teef en een aantal reuen, maar zal ook afhangen van het voorkomen van erfelijke gebreken of de resultaten van klinisch onderzoek. Daarvoor is een databank nodig die afstamming, testen en genetische testen inventariseert en is er een algoritme nodig dat al die zaken op een correcte manier kan verwerken. De heer Janssens hoopt daar het nodige onderzoeksgeld voor te krijgen. Er is een aanvraag ingediend bij het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en bij de minister-president.

2. Uiteenzetting door mevrouw Leen Versmissen, afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling

Mevrouw *Leen Versmissen* geeft een beleidsmatige stand van zaken.

In 2010 kreeg de minister-president naar aanleiding van het Fokkerijbesluit vragen over de toekomst van de hondensector. Hoe de import van die dieren regelen? De minister-president nodigde de hondensector uit om te spreken over erfelijke aandoeningen en inteelt. Het is niet omdat dierenwelzijn geen Vlaamse bevoegdheid is, dat er geen oplossingen kunnen worden gevonden. Eind 2010 hebben vertegenwoordigers van een aantal organisaties die bezig zijn met fokkerij, handel en verzorging van honden en het wetenschappelijk onderzoek een aantal knelpunten en actiepunten geformuleerd.

In 2011 werden met de sector de problemen verder geïnventariseerd. De minister heeft de opdracht gegeven voor een studie in verband met het in kaart brengen van de genetische diversiteit en de verwantschapstructuur bij 23 rassen.

In 2012 werd een workshop ingericht voor de fokkers. Daar werd niet alleen de problematiek van de erfelijke aandoeningen en inteelt besproken, maar ook de resultaten van de studies werden er voorgesteld. Er werd ook een eerste inzage gegeven in de fiches die per ras waren samengebracht. In deze fiches wordt onder meer informatie opgenomen van de mondiale wetenschappelijke literatuur in verband met voorkomende erfelijke aandoeningen. In april 2012 werd een meldpunt voor honden opgericht. Dat punt is beschikbaar voor de houders van honden, onder andere via de website van het Departement Landbouw en Visserij.

Een project om voor bepaalde rassen een frequentiebepaling te doen van het voorkomen van bepaalde erfelijke aandoeningen, zit nog in de besluitvorming. Het gaat om erfelijke aandoeningen die monogeen zijn. Ook aan het uitwerken van maatregelen via het Fokkerijbesluit wordt gewerkt, stelt mevrouw Versmissen. In het voorjaar van 2012 werd met de sector gediscussieerd over de maatregelen die in het Fokkerijbesluit waren opgenomen en over hun toepasbaarheid voor de hondensector.

Tot slot werden al die knel- en actiepunten afgetoetst aan het Fokkerijbesluit. De conclusie was dat het een handige tool zou zijn, als die maatregelen zouden worden opengesteld voor de hondensector. Op die manier kan de hondenfokkerij georganiseerd, opgevolgd en ondersteund worden, zoals dat nu voor de andere diersoorten geldt. Van het Fokkerijbesluit zouden bijvoorbeeld de erkenningssystemen worden gebruikt, systemen waarvoor de sector vragende partij was. Het besluit bevat ook een aantal regels voor het inschrijven in stamboeken, voor het uitvoeren van onderzoeken naar prestaties (dit is inclusief alle keuringen en genetische onderzoeken), voor het opstellen van certificaten (dus over

het vrijgeven van informatie die over die dieren wordt verzameld) en voor het berekenen van fokwaardes. Deze fokwaardes worden berekend op basis van de resultaten van al de onderzoeken.

In het Fokkerijbesluit ontbreken beschermende maatregelen voor dierrassen waarvoor de genetische diversiteit in het gedrang is. Deze kunnen in het Fokkerijbesluit opgenomen worden als een uitzondering die de minister kan verlenen voor rassen waar die genetische diversiteit ernstig in het gedrang is.

Zoals voor de paardensector, wil de spreker een specifieke regeling voor de toelating tot de voortplanting. Men wil een regel waarbij voor het dekken van teven van derden een toelating zou moeten worden verkregen door een van de erkende organisaties. Er zou ook gewerkt worden met een dekcertificaat. De informatie van dit certificaat zou ook worden genoteerd bij een van de erkende verenigingen en dit in afwachting dat dierenwelzijn wordt geregionaliseerd en aan de bestaande registratie ook de registratienummers van de vader en de moeder toegevoegd kunnen worden. Zo kan een grote groep van honden bij het project betrokken worden.

Het ontwerp van wijziging van het Fokkerijbesluit werd al voorgelegd aan de permanente werkgroep van de Interministeriële Conferentie voor het Landbouwbeleid (ICLB). Die heeft een gunstig advies uitgebracht. De rest van de procedure voor een besluit van de Vlaamse Regering moet nog doorlopen worden. Bij de uitvoering van het besluit zullen de verenigingen worden betrokken, besluit mevrouw Versmissen.

3. Bespreking

3.1. *Interventies van de leden*

De heer *Hermes Sanctorum* wil weten wanneer het Fokkerijbesluit op de Vlaamse Regering wordt geagendeerd. Wat moet men zich voorstellen bij de genetische diversiteit? Zullen een aantal richtwaarden worden opgesteld in het Fokkerijbesluit?

Volgens de spreker bestaat de indruk dat de hele procedure rond registratie aan de hondenorganisaties wordt overgelaten. Hoe gaat men dit organiseren? Is het een goede zaak dat de organisaties dit doen? Welke vorm van controle zal er zijn?

Mevrouw *Ann Brusseel* probeert inzicht te krijgen in de stappen die genomen zullen worden. Het ziet er niet naar uit dat het Fokkerijbesluit een afdoende oplossing kan bieden voor de problematiek van inteelt. Zelfs indien het een tijdelijke regeling zou zijn, moet er dan ook niet aan andere regelgeving worden gewerkt? De spreker ziet een groot verschil met landbouw, en dit niet alleen wetenschappelijk. Het lijkt weinig coherent om de gezondheid van gezelschapsdieren en die van landbouwdieren op dezelfde manier te behandelen. Voor beide categorieën speelt welzijn een grote rol, maar de vraag naar gezelschapsdieren is er om een andere reden en zal aan andere impulsen van de consumenten onderhevig zijn.

Zullen de fiches, waar mogelijke erfelijke aandoeningen per ras zouden worden opgelijst, nog worden aangepast, aangezien de studie naar de prevalentie van erfelijke aandoeningen nog gedeeltelijk moet worden uitgevoerd? Er zou nog wetenschappelijk onderzoek worden opgestart. Wanneer zal dat gebeuren?

Mevrouw *Tine Eerlingen* heeft in het verleden al enkele malen haar bezorgdheid over dit onderwerp geuit. Nu is er een wetenschappelijke onderbouwing voor. Zal het meldpunt ook via dierenartsen werken? Niet iedereen is op de hoogte van een meldpunt en gaat er

dan ook niet naar zoeken. Dierenartsen komen als eerste in contact met mensen die problemen hebben met hun huisdieren.

Er werd ook een aantal stappen aangekondigd. Zal het niet te complex worden? Is er voldoende ondersteuning nodig inzake de technische achtergrond die mensen moeten hebben om het systeem in stand te houden? Kan er meer concrete informatie verstrekt worden over de wijziging van het Fokkerijbesluit?

Mevrouw Eerlingen besluit met de vraag of er voor de import van huisdieren een oplossing is gevonden.

De heer *Jurgen Vanlerberghe* stelt dat de kern van het probleem te vinden is in de positie van de 23 populaties op de schaal die de limiet aangeeft voor de leefbaarheid van populaties. Het merendeel van de populaties zit onder de leefbaarheidsgrens. Dat is een schokkend beeld. Het is volgens de spreker waarschijnlijk het gevolg van een gebrek aan regulering op alle betrokken niveaus. De gevolgen van dit falende beleid gaan verder dan het loutere dierenwelzijn. Daarnaast zijn er ook de sociale problematieken en het emotionele leed bij de houders van gezelschapsdieren.

De studie zou bovendien een optimistische weergave van de werkelijkheid zijn. Er wordt enkel gewerkt met de gegevens van de KMSH. Het lid heeft het gevoel dat alleen de beste honden werden bekeken. Bevestigen de sprekers dat de cijfers nog dramatischer zouden zijn als men alles in beschouwing zou nemen? Hoe denkt het beleid – als de bevoegdheid is overgedragen – erin te slagen om voor de rest van de markt tot resultaten te komen die terug tot leefbare populaties zullen leiden?

3.2. Antwoorden

De heer *Frans Coussement*, raadgever Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van minister-president Kris Peeters, verwijst naar de verklaringen van de minister-president, die zich engageerde om de voorliggende problematiek aan te pakken. De bevoegdheid dierenwelzijn is echter nog federaal, waardoor bepaalde instrumenten ontbreken. De minister-president wil de middelen die hij wel heeft, aanwenden. De sturing van de fokkerij is er daar één van.

Het Vlaamse beleid heeft ervaring met fokkerij, ook al betreft het andere dieren. De minister-president probeert nu het Fokkerijbesluit open te stellen voor honden en om een aantal elementen toe te voegen die specifiek zijn voor de hondensector. Het is volgens de heer Coussement de bedoeling om druk te zetten op de sector door te stellen dat er alleen honden mogen worden gebruikt voor voortplanting die ingeschreven zijn in een stamboek.

Als dierenwelzijn overgeheveld is, kan men kijken hoe dit instrument kan worden ingeschakeld. Er wordt nu een kader gecreëerd waarvan men hoopt dat de fokkerijverenigingen eraan meewerken. Ook dat is niet eenvoudig. De overheid zal de fokkerijverenigingen moeten begeleiden en stimuleren om maximaal te participeren aan het Fokkerijbesluit. Het is de bedoeling om de administratieve drempel zo laag mogelijk te houden.

Met deze wijzigingen zullen niet alle problemen opgelost worden, bevestigt de heer Coussement. Het is een werk op de lange termijn, tenzij men sterk ingrijpt op de vrijheid van de houder van een hond.

De spreker gaat ervan uit dat het wijzigingsbesluit in de loop van november 2012 op de agenda van de Vlaamse Regering komt. De fokkerijverenigingen zullen betrokken worden bij het opstellen van de uitvoeringsbesluiten.

Mevrouw *Leen Versmissen* verduidelijkt dat genetische diversiteit te maken heeft met afstammingsinformatie. Het Fokkerijbesluit regelt het bijhouden van afstammingsgegevens. Daarnaast worden ook beoordelingen over de aanwezigheid van kenmerken bij de dieren bijgehouden. Al die informatie kan worden gebruikt om een bepaald dier te schetsen binnen het ras. Het belangrijkste in verband met genetische diversiteit is de afstammingsinformatie. Een bredere registratie, zoals al voor andere diersoorten bestaat, is daarvoor nodig. Door aanpassing van het Fokkerijbesluit wordt niet alleen het stamboek-erkenningssysteem opengesteld, maar ook het erkenningssysteem voor vereenvoudigd beheer. Zo hoopt men dat fokkers, erkend in het kader van de dierenwelzijnsreglementering, zullen aandringen bij hun overkoepelende organisaties om die uit te bouwen tot volwaardige stamboekverenigingen.

Als dierenwelzijn een Vlaamse bevoegdheid wordt, is het de bedoeling om de databank aan te vullen met de informatie over de ouders. Alle fokkers kunnen dan samenwerken in een programma ter bestrijding van erfelijke aandoeningen.

Het verzamelen van kenmerken is belangrijk omdat zij een aanduiding kunnen zijn van een erfelijke aandoening. De bestaande methodiek is er niet op gericht om elk fokdier te moeten onderzoeken. Zodra er van een bepaalde populatie een goed beeld bestaat van de aan- of afwezige kenmerken, kan op basis van fokwaardeschattingen bepaald worden of het kenmerk van bepaalde ouderdieren in de nakomelingen zal voorkomen. Met fokwaardeschattingen kijkt men naar een verbetering van de kenmerken in een bepaald ras. Om een ras in stand te houden, moet echter net het omgekeerde gebeuren: men moet proberen geen enkel aanwezig kenmerk te laten verloren gaan. Vandaar dat aan de minister-president gevraagd wordt om voor rassen waarvan de genetische diversiteit in het gedrang is, af te wijken van de bepalingen in het Fokkerijbesluit om de fokwaardeschattingen van elk dier te publiceren. Men moet deze informatie op een andere manier aanbieden aan de fokkers. Dat kan bijvoorbeeld door mee te delen dat er voor een bepaalde teef tien verschillende reuen uit het bestand kunnen worden gebruikt om nakomelingen voort te brengen zonder erfelijke aandoeningen. De fokker heeft dan een beperkte keuze.

De heer *Hermes Sanctorum* stelt dat ook sturing nodig zal zijn. Het is de bedoeling om een kader te creëren waarbinnen de fokker wordt gestuurd om de erfelijke aandoeningen te vermijden en de effectieve populatiegrootte te verhogen.

Mevrouw *Leen Versmissen* bevestigt dit. De overheid werkt van oudsher via verenigingen van fokkers. Dat is de meest eenvoudige weg. De fokkers verenigen zich op vrijwillige basis. De overheid geeft de organisaties een erkenning en volgt ze permanent op. Zo kan men boodschappen doorgeven over afspraken met de fokkers die niet goed zijn, die beter kunnen of die in een bepaalde richting moeten evolueren. Het erkenningssysteem is niet louter een kwaliteitslabel, het is eigenlijk een werkopdracht.

De methodieken voor fokkerij zijn bij alle diersoorten hetzelfde, omdat ook de problematieken die men kan tegenkomen ongeveer dezelfde zijn. Er is dus geen aparte regeling nodig. Die methodieken staan in het Fokkerijbesluit. Enkele aanpassingen voor toepassing bij de hondenfokkerij zijn wel nodig.

De fiches zullen zeker nog worden aangepast, bevestigt mevrouw Versmissen. Er moet nog begonnen worden met het bepalen van de frequentie van het voorkomen van bepaalde aandoeningen. Aan de hand van die informatie kunnen de fiches voor de populaties uit ons land worden bijgestuurd.

Het meldpunt is toegankelijk voor dierenartsen, maakt de spreker duidelijk. Dat is opgenomen in de begeleidende informatie bij het meldpunt. Een dierenarts kan de fiche voor

de eigenaar van een hond invullen. Hij kan ook vragen stellen. De vragen zullen worden behandeld door de wetenschappelijke instellingen of de betrokken administraties.

De stappen die nog moeten volgen, zijn vrij complex. Een besluit ter goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse Regering is een schema aflopen en heeft een bepaalde tijdsduur. De timing om tegen het einde van het jaar een reglementering te hebben, wordt nog altijd gevolgd.

De administratie houdt zo veel mogelijk contact met de verenigingen, om met hen de erkenningsdossiers voor te bereiden. Die voorbereidende fase kan een aantal weken in beslag nemen. Eenmaal erkend gaat het Fokkerijbesluit in uitvoering.

De import is een belangrijk knelpunt, beaamt mevrouw Versmissen. Dat vloeit onder meer voort uit de Europese regelgeving. Honden kunnen binnen Europa vrij verhandeld worden, wat ook hun kwaliteit is. Er is de richtlijn 94/28 in verband met de import vanuit derde landen. Zodra honden worden toegevoegd aan het Fokkerijbesluit en worden aanvaard als zijnde geregeld in uitvoering van richtlijn 91/174, kan de import uit derde landen aan strengere regels worden onderworpen.

De heer *Steven Janssens* zegt dat in de studie werd vastgesteld dat bij de uitbreiding van de gegevens met een volgende generatie, de situatie qua inteelt soms ten gunste wijzigt, maar soms ook verslechtert. Er is geen eenduidig beeld. Er is ook een voorbeeld van de stamboekgegevens van de Cavalier King Charles Spaniel, waarvoor men beschikt over een internationale pedigree van twintigduizend dieren, waaruit blijkt dat de genetische diversiteit veel gunstiger is dan bij de KMSH-data.

Mevrouw *Ann Brusseel* stelt enerzijds vast dat men ervan uitgaat dat het aangepaste Fokkerijbesluit wel een aantal zaken kan oplossen, anderzijds wil men meer sturing en hoopt men dat alle fokkers meewerken. Het lijkt erop dat de problematiek niet volledig wordt afgedekt. Om de genetische basis te verbreden, zal er toch meer sturing nodig zijn, stelt het lid.

Zal, eens dierenwelzijn geregionaliseerd is, het opnieuw losgekoppeld worden en gaat er dan wel een onderscheid worden gemaakt tussen gezelschapsdieren en landbouwdieren? De commercialisering van gezelschapsdieren heeft een andere logica dan die van de landbouwdieren.

Dierenartsen weten dat er een meldpunt is, maar wordt er op een bepaald ogenblik geëist dat alle beschikbare informatie doorgegeven wordt aan mensen die honden fokken of honden kopen? Het totaalpakket van maatregelen lijkt volgens mevrouw Brusseel niet voldoende op elkaar afgestemd. Misschien moet men sensibiliseren of is een bepaalde vorm van sturing nodig. Is het samenwerken met organisaties niet aan een evaluatie toe? Zijn de gegevens in de databank voldoende betrouwbaar om mee te werken? De voorliggende maatregelen zijn onvoldoende overzichtelijk, besluit het lid.

De heer *Frans Coussement* antwoordt dat men enkel het instrument van het Fokkerijbesluit heeft. Men moet realistisch zijn. Na de honden komen de katten. Er zijn onvoldoende mensen beschikbaar om dat allemaal op te vangen. Door te werken via de fokkerijverenigingen, wil men op de meest efficiënte wijze werken. De vraag rijst of men verplichtingen zal moeten opleggen. Gaat de wet op het dierenwelzijn worden gebruikt? Men schept nu een kader dat een kans biedt voor de sector. Als dat geen oplossing biedt, zal vanuit dierenwelzijn harder opgetreden moeten worden. Het Fokkerijbesluit is op dit moment het meest aangewezen instrument, stelt de heer Coussement. De minister wil nu een aantal dingen concreet maken en stappen vooruit zetten.

De heer *Jurgen Vanlerberghe* concludeert dat men momenteel de discussie voert over hoe ver men kan gaan in de regulering van de vrije markt. Men moet niet naïef zijn. Elke bedreiging voor het verdienen van geld, zal ongetwijfeld weerstand oproepen. Regelgeving dient te worden gevolgd door voldoende handhaving, besluit het lid.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Jurgen VANLERBERGHE,
verslaggever